

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

תוכן עניינים

- א. וזר לא יאכל כי קדש הם הני מילי היכא דלכהנים חזי הכא דלכהנים נמי לא חזי
1.....
- ב. ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיעצא בשר חוץ למחיצתו נאסר
3.....
- ג. לא יאכל כי קדש כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו
5.....
- ד. זר שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה פטור ... כל היכא דקרינן ביה ואכלו אותם אשר
כופר בהם קרינן ביה וזר לא יאכל קדש.....
6.....
- ה. בכורים הנחה מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן
7.....
- ו. כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה מעכבת בו
7.....
- ז. ולקח הכהן הטנא מידך לימד על הבכורים שטעונין תנופה ... מניח כהן ידיו תחת ידי
בעלים ומניף.....
8.....

דף יח.

א. וזר לא יאכל כי קדש הם הני מילי היכא דלכהנים חזי הכא דלכהנים נמי לא חזי

זר שאכל¹ כזית מבשר קדשי קדשים בעזרה אחר זריקת דמים לוקה שנאמר
(שמות כט פסוק לג) וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר בָּפֶר בָּהֶם לְמַלֵּא אֶת יָדָם לְקֹדֶשׁ אֹתָם
וְזֶר לֹא יֹאכַל כִּי קֹדֶשׁ הֵם. במקום שהכהן אוכל ובעת שראוי לאכול, אם
אכלו שם הזר לוקה,

¹ רמב"ם מעשה הקרבנות פי"א ה"ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

אבל אם אכל הזר בשר קדשי קדשים בחוץ לוקה משום אוכל בחוץ², כמו שהתבאר לעיל דף יז: ואם הוא בכור לוקה משום בכור כמו שהתבאר שם. אך אינו לוקה משום לאו זה וְזֶה לֹא יֵאָכֵל, שהרי אינם ראויין שם לכהנים. זר שאכל³ כזית מחטאת העוף לוקה שתיים⁴, אחת משום זר שאכל את הקדש ואחת משום אוכל נבילה⁵, שכל מליקה נבילה היא וכשהותרה, לכהנים הותרה לא לזרים, והרי הן שני איסורין הבאין כאחד זר שאכל כזית מחזה ושוק של בשר קדשים קלים, לוקה⁶.

² ואינו לוקה משום ובשר בשדה טריפה שכולל קדשים שיצאו חוץ למחיצתם כיון שנבי זר לא אתי איסור טריפה וחל על איסור קדשים שקדמו, ודוקא בכהן שהותר לו קדשים שפיר באין כאחד ביציאתם חוץ לעזרה (ערוה"ש שם סעי' יז)

³ שם הלכה ט

⁴ והנה שם ביבמות (דף ל"ג ע"א) פרש"י (בד"ה אלא מליקה) שזרות ונבילה חלו בבת אחת אחרי המליקה, ובתוס' הקשו דהרי לאו דזרות חל אחר זריקה דניתר לכהנים, וא"כ הא ל"ה בב"א, ונראה דיש לחקור הא דאיכא איסור זרות קודם זריקה משום דצריך ניתר לכהנים אי הוי פטור בעצם האיסור דכ"ז שלא ניתר לכהנים ליכא איסור זרות, או דאיכא איסור זרות גם קודם זריקה אלא דהוי פטור בחיוב זרות דהוא תנאי בחיוב זרות דצריך שתהא ניתר לכהנים, והוי רק תנאי במעשה האיסור, ונראה דהר"מ כתב (שם בהל"ח) דאיסור זרות איכא רק בעזרה משום דצריך לאכול במקום שמותר לכהנים, וגם בעת שמותר לכהנים והיינו לאחר זריקה, והנה תנאי דעזרה הא בודאי לא חסר באיסור זרות, אלא דהוי רק תנאי בהחייב דצריך שיהא אכילה במקום דמותר לכהנים, ובלא"ה אינו מתחייב משום זרות, ומוכח מהרמב"ם שהביא את שני הדינים ביחד, דגם דין דלאחר זריקה הוא רק תנאי בהחייב, וע"ש בכ"מ דמקור הרמב"ם הוא מהאי דינא דאוכל קודם זריקה פטור, משמע דהוי חד דינא, ונראה דכמו"כ יש לחקור בכל מקום דצריך לתנאי דיהיה הדין במקום אחד, היכא דאין זה ילפוטא אלא דזהו גופא הפותר אפשר דאין זה פותר בעצם האיסור דליכא כלל להאיסור, אלא דהוי רק פותר בהחייב והוי תנאי בהחייב דרק בכה"ג חייב, ולפי"ז אפשר לומר דגם קודם זריקה איכא לאיסור זרות, ומשום"ה חלו שניהם דהוי בב"א, ול"ד לפיגול וטמא דגם עצם האיסור ליכא קודם זריקה, משום דהתם הוי רק ילפוטא דקודם שקרבו מתיריו ליכא כלל האיסור פיגול, אבל אין זה דבר הפותר, אולם חקירתנו היא במקום דזהו גופא הפותר ואין זה רק ילפוטא בלבד, דאז אפשר דאי"ז פותר בעצם האיסור אלא דהוי רק תנאי בהחייב: (חי' הגרי"ז מנחות דף ו ע"א)

⁵ ואע"ג שאין איסור חל על איסור הכא איסור הקודש והנבילה באים כאחד ואם תאמר שקדושה איכא כבר מחיים י"ל שבחיייה הוי איסור מעילה וכשנמלקה פקע מיניה איסור מעילה וחל עליה איסור זרות משום קודש ונבילה כאחת (ערוה"ש שם) ועיין ערוך לנר יבמות לג ע"א ד"ה ובהכי ניהא שהקשה אמאי לדעת הרמב"ם אינו חייב ג' אחת משום טריפה שהרי חות שדרה ומפרקת במליקה קודם שמגיע לסימנים (עיין תוס' חולין כ ע"א ד"ה לא אמרן) ועיין ברוך טעם שער התערובות עמ' ד ד"ה והנה ועיין קרן אורה יבמות לג ע"א ד"ה ויש וצ"פ תני' 34-33 אבהא"ז ה"ט ד"ה והנה בדעת ואכמ"ל בענין זה

⁶ כתב במנחת חינוך מצוה רפג אות כו והנה לא ראיתי בעת בר"מ שיביא הדין אם זר אוכל חזה ושוק אם עובר בלאו, וגם אינו מונה כלל במנין המצוות זר שאכל קדשים קלים, ורק מביא שם בפ"י הל' ד' - ה' דנאכלים לכהנים, אבל לא הביא דין זר האוכלם אם עובר בלאו או עשה, ובפ"א מבכורות ה"ז וגם בפ"ט מסנהדרין ה"ד [אות נ"ז] מביא דזר האוכל מבשר בכור לוקה, אבל חזה ושוק ושאר דברים המורמים אינו מביא כלל. ואפשר לומר כיון דבבכורות כ"ז ע"ב מבואר שבכור תם איתקש לחזה ושוק א"כ כמו בכור תם עובר בלאו הוא הדין חזה ושוק, וחז"ל מזה נראה דהוא עובר בלאו דבת כהן וגו', [דאף] דהיא בת כהן אך כיון דנשאת לזר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ב. ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר

כבר התבאר לעיל דף יז: שכל האוכל⁷ בזית מבשר קדשי קדשים חוץ לעזרה בין כהן ובין ישראל לוקה שתים⁸ אחת משום שנאמר (שם) לא תוכל לאכול בשר קדש מעשר דגנך ותרשך וצמרך ובכרת בקרך וצאנך⁹ מפני השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל מבשר חטאות ואשמות או שירי מנחות ולחם הפנים, וכן בבשי עצרת¹⁰, חוץ לעזרה.

והוא הדין לאוכל קדשים קלים חוץ לירושלים¹¹ שהוא לוקה שחומת ירושלים לקדשים קלים כחומת העזרה לקדשי קדשים ואחד בשר חטאת ואשם.

עוברת בלאו, ומכל שכן זר, ולא הוי אין מזהירין מן הדין דהוי גילוי מילתא, דחזינן דהתורה הקפידה אף בזרות מעתה וזר מכבד בודאי בכלל. אבל מיתה בידי שמים ודאי אינו חייב חזר דמהיכא תיתי, אפילו בקדשי קדשים אינו חייב אלא מלקות, ועוד דהש"ס במנחות שם דקבעי אם תרומת לחמי תודה חייב מיתה בידי שמים, היינו כיון דתרומה קריא, אבל בלא זה מחמת מורם מן הקדשים אינו חייב מיתה, וגם שם עלתה בתיקון, אבל חזה ושוק דלא איקרי תרומה בודאי אינו חייב מיתה בידי שמים. אחר זמן ראיתי במהרי"ט אלגאזי [פ"ה אות מ'] דס"ח שפלפל שם אי חייב מיתה בידי שמים זר האוכל חזה ושוק, ולא הביא מהש"ס דמנחות שהיא ראייה ברורה, וגם הוא מסיק שם דעובר בלאו ולוקה ואינו חייב מיתה בידי שמים כמו חזורת, עי"ש:

⁷ רמב"ם מעשה הקרבנות פי"א ה"ה ערוך השולחן העתיד סי' פנ סעי' יב וסעי' יד
⁸ ואינו לוקה משום לאו דזרות (ל"ת קמח) דעל זרות אינו לוקה אלא במקום שהכהן אוכל ובהוין אינו ראו לכהן ולכאורה לוקה עוד משום לאו דלא תאכל כל תועבה כיון דנפסל, וקרבנות דנפסלו ביוצא, לדעת הרמב"ם פח"י מפסולי המוקדשין ה"ג הוי בכלל לאו דתועבה א"כ בחטאת וכו' היינו קדשי קדשים, אם אוכלין חוץ לקלעים עוברים משום לאו זה ולא דטרפה ולא דתועבה, ובחזרו לפנים ואכלם, בבשר עובר משום שני לאוים, היינו טרפה ותועבה, ובשיירי מנחות רק לאו דתועבה, דטרפה לא שייך, וזה פשוט. ועיין מנחת חינוך תמו אות ד אמנם עיין בערוך לנר מכות יח ע"א ד"ה וליקלי נמי כדר"א שאם הוציא בשוגג אע"ג שאכל במזיד אינו בכלל כל שתיעבתי לך וא"כ לא ילקה משום תועבה א"כ הוציאו במזיד ועי"ש שדחה סברא זו ובין במזיד ובין בשוגג שייך לאו דתועבה רק דאינו לוקה עליו כיון שהוא מגלה על לאו דהכא דלא יאכל וכו' שאינו לאו שבכללות עי"ש

⁹ ועיין רש"י מכות דף יז ע"א שיש בה נמי אזהרת עשה שמצינו בה במקום אחר (ויקרא ו) במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד

¹⁰ עיין ל"ת קמ"ד שלבכור איכא לאו בפני עצמו וצ"ע אם בבכור לוקה גם משום לאו זה.
¹¹ הא דלא כתב הכא חוץ לחומת ירושלים כדחקמן גבי ובר בשדה כיון שכל דבר שצריך שיהא בפנים כל שלא נכנס בפנים לא הוי כלפנים ולהכי גם במקום המחיצה שייך לאו זה כיון שלא נכנס בפנים אבל לקמן גבי ובשר בשדה שהוא שלא יהיה בחוץ א"כ כל שלא יצא ממש חוץ לחומה אינו חוץ ונמצא דמקום החומה כלול משניהם שאניו בפנים אבל אינו בחוץ (צפנת פענח שבת פ"ב ה"ד בסופו ואיסורי ביאה פ"ה ה"ב)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

והשני גם¹² משום שבשר קדשי קדשים שיצא חוץ לחומת העזרה ובשר קדשים קלים שיצא חוץ לחומת ירושלים נפסל ונאסר לעולם ולוקה משום שנאמר (שמות כב פסוק ל) וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ, כיון שיצא בשר חוץ למחיצת אכילתו¹³ נעשה כטריפה ואע"פ שחזר למקומו אסור לאוכלו.¹⁴ וי"א¹⁵ שאינו לוקה משום ובשר בשדה טריפה.

י"א¹⁶ שהאוכל בזית מבשר חטאות הנשרפות חוץ לקלעים, מלבד מה שלוקה ממה שנאמר (ויקרא ו פסוק כג) וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יִזְבֹּחַ מִדָּמָה אֶל אֶהֱל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֹאכַל בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף¹⁷ לוקה גם משום לאו זה, ומיהו אינו לוקה משום ובשר בשדה טריפה¹⁸ וכו'.

על שיירי מנחות¹⁹ ולחם הפנים אינו לוקה משום ובשר בשדה טריפה וכו' כיון שאינם בשר.

נכנס²⁰ בשר קדשים קלים להיכל ואפילו לקודש הקדשים, הרי זה כשר ואינו נפסל כיוצא חוץ למחיצתו.²¹

¹² שם ה"ו ושם, ואין שייך בזה אין איסור חל על איסור שהרי שני האיסורים באים כאחת (ערוך השולחן העתיד שם)

¹³ עיין ח"י מרן הרי"ז הלוי על הרמב"ם ריש הל' פסולי המוקדשין שביאר שעיקרו ויסודו של איסור זה נאמר רק על יוצא חוץ למחיצה של אכילה כמו עובר שהוציא ידו דמחיצת עובר אמו היא לענין היתר אכילה וה"נ בקדשים כה"ג דהעזרה לקדשי קדשים וירושלים לקדשים קלים הן הן מחיצותיהן לענין אכילה אבל אין שייך זה לענין דם ואימורין ושאר בשר הנקטר דאף שהם גם נפסלין ביוצא אבל כיון דעכ"פ דין תורת מחיצותיהן אינן תורת מחיצה של אכילה ממילא דאינן שייכין ג"כ להדין דובשר בשדה טריפה

¹⁴ ולוקה משום לאו דטריפה אבל לא משום לאו זה דלא תוכל

¹⁵ צ"ל חולין סח ע"ב ד"ה ולומר דס"ל בדעת הרמב"ם דבשר בשדה וכו' הוי לאו שבבבילות ולא מצינו שילקה עליה עיי"ש ועיין אגרות משה או"ח א סי' יד ענף ב ד"ה ומטעם שביאר דלרמב"ם לא הוי לאו שבבבילות כיון שעיקרו הוא דבר אחד כל שיצא חוץ למחיצתו אבל הביא שם שדעת תוס' דהוי לאו שבבבילות דיש פסול יוצא בקדשים ופסול יוצא דעובר ששם אינו מטעם מחיצה אלא משום שאין לו שחיטה עיי"ש

¹⁶ ערוך לנר מכות יז ע"א ד"ה חוץ

¹⁷ ל"ת קמט ברמב"ם

¹⁸ דכיון שאינם ראויים ללאכילה בפנים א"כ אין להם מחיצה לאכילה ולהכי אינו לוקה עיי"ש

¹⁹ מנחת חינוך מצוה תמו אות ד

²⁰ שם הלכה ז

²¹ דאע"ג דקדשים קלים אסור לאכול שם

מ"מ אמרינן בזבחים פב ע"ב גבי דם שנפסל אם נכנס להיכל "הרי הוא אומר מדמה דמה ולא בשר" וא"כ מיעטה תורה להדיא שאינו נפסל (ערוך השולחן העתיד שם טו)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ונוהג איסור²² זה בכל מקום, שאפילו המקדיש היום חטאת ואשם ועברו ואכלו מהם בזית, אפילו הכהנים חייבין מלקות מזה הלאו²³. אבל מלאו ובשר בשדה טרפה אינו לוקה דקדשים ששחטם בחוץ אין בו לאו זה, גם בזמן הבית כיון שאינם נחשבים יצאו חוץ למחיצתם²⁴.

וכן כהן שאכל בזית²⁵ מבכור תמים חוץ לירושלים לוקה מן התורה שנאמר²⁶ (שם) לא תוכל לאכל בשעריך וגו' ובכרת בקרך וצאנך.

ומלבד זה לוקה²⁷ גם משום (שמות כב פסוק ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו נעשה כטריפה, ואפילו אם חזר הבשר ונכנס לפנים מן החומה, אע"ג שאינו לוקה משום לא תוכל לאכל, לוקה משום ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, וי"א²⁸ שאינו לוקה.

דף יח:

ג. לא יאכל כי קדש כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו

כל קרבן²⁹ שנאמר שהוא פסול בין שנפסל במחשבה בין במעשה בין שאירע בו דבר שפסלו³⁰, כל האוכל ממנו בזית במזיד לוקה שנאמר (דברים יד

²² חינוך מצוה תמו

²³ מלבד האיסור שהוא בנהגה מן ההקדש אמנם זה אינו איסור תורה, דשחומי חוץ הוו להו כקדשים שמתו דיצאו מידי מעילה מן התורה, עיין ברמב"ם פ"ג ממעילה ה"א.

²⁴ ערוך לנר שם יז ע"ב בד"ה והיינו מקרא

²⁵ רמב"ם בכורות פ"א ה"ז

²⁶ ועובר בעשה כי אם לפני ד' אלקיך וגו' דברים י"ב, י"ח (מנחת חינוך מצוה תמה אות ב)

²⁷ שם מעשה הקרבנות פ"א ה"ו מנחת חינוך מצוה תמה אות א

²⁸ צ"ח חולין סח ע"ב ד"ה ולומר דס"ל בדעת הרמב"ם דבשר בשדה וכו' הוי לאו שבכללות ולא מצינו שילקה עליה עיי"ש ועיין אגרות משה או"ח א סי' יד ענף ב ד"ה ומטעם שביאר דלרמב"ם לא הוי לאו שבכללות כיון שעיקרו הוא דבר אחד כל שיצא חוץ למחיצתו אבל הביא שם שדעת תוס' דהוי לאו שבכללות דיש פסול יוצא בקדשים ופסול יוצא דעובר ששם אינו מטעם מחיצה אלא משום שאין לו שחיטה עיי"ש

²⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה ג ד

³⁰ הנה נכלל בזה כל הפסולים המדומים להלן, כמו דדריש שם בספרי (שופטים ד') חולה זקן ומזוהם בו, וקדשים ששחטן חוץ לזמנם וחוץ למקומו, שנאמר דבר רע, דיבור רע, כמו פיגול וכיו"ב, וזה מה שכונן רבינו באמרו פסול מחשבה, אבל כ"ז היכי שהקרבן פסול, לא כן בנותר, שאין הפסול בקרבן, רק במה שנותר, זה לא נכלל בלשון תועבה, דע"ז ליבא גז"ש, או"ש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

פסוק ג) לא תאכל כל תועבה³¹. מפי השמועה למדו שאין הכתוב מזהיר אלא על פסולי המוקדשין.

האוכל בזית³² נותר והוא מה שנשאר מבשר הקדשים מקרבן שקרב כמצותו³³ אחר זמן הראוי לאכלו, במזיד חייב מלקות³⁴ וחייב כרת, בשוגג מביא חטאת קבועה שנאמר (ויקרא יט פסוק ח) וְאֶכְלֵיוּ עֹנֵנוּ יֵשָׁא כִּי אֶת קֹדֶשׁ ה' חָלַל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ.

והיכן הזהיר הכתוב על הנותר במלואים שהרי נאמר שם (שמות כט פסוק לד) לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא, להזהיר על כל שפסולו בקדש שהוא בלא תעשה³⁵ על אכילתו, אך אינו לוקה כיון שהיו לאו שבכללות³⁶.

ד. זר שאכל מחטאת ואשם לפני זריקה פטור ... כל הינא דקרינן ביה ואכלו אותם אשר כופר בהם קרינן ביה וזר לא יאכל קדש

כבר התבאר שזר שאכל³⁷ בזית מבשר קדשי קדשים בעזרה אחר זריקת דמים לוקה שנאמר (שמות כט פסוק לג) וְאֶכְלֵוּ אֹתָם אֲשֶׁר בְּפֶרֶךְם לְמִלָּא אֶת יָדָם לְקַדֵּשׁ אֹתָם וְזֶר לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הֵם. במקום שהכהן אוכל ובעת שראוי לאכול, אם אכלו שם הזר לוקה,

אבל אם אכל הזר קודם זריקה לוקה³⁸ משום אוכל קודם זריקה כמו שהתבאר לעיל דף יז: אך לא משום זרות כיון שאינו ראוי לאכילת כהנים.

³¹ הרב ברכת הובח ז"ל בחידושו דף מ"א הקשה דלמה לא יליף לה מלא יאכל דדריש לה ר' אליעזר בפסחים ומכות ומעילה וכתבו רבינו לקמן הל' י' וצ"ע עכת"ד. ולענ"ד לכאורה אין כאן קושיא חדא דרבינו נמשך אחר הסתם ספרי פרשת ראה וכמ"ש מרן ז"ל ועוד דידוע דרכו של רבינו בחיבור זה דבדבר שאין בו נפקותא לענין הדין אינו חושש לדרשת הפסוקים שוב ראיתי בס' צרור החיים ז"ל שעמד בזה והקשיא היא באופן אחר עיין שם. מעשה רקח אולם עיין או"ש כאן דחשיב ליה כלאו שבכללות.

³² רמב"ם פסולי המוקדשין פי"ח ה"י

³³ לשון החינוך והכא כ"ע מודו דבעינן שקרב כמצותו.

³⁴ רמב"ם סנהדרין פי"ט ה"א אות ג

³⁵ אולם אינו עובר באכילתו גם משום לא תאכל כל תועבה שאין הפסול בקרבן, רק במה שנותר, זה לא נכלל בלשון תועבה, דע"ז ליכא גז"ש, או"ש שם הלכה ג ועיי"ש שהאריך לבאר דעת החינוך

³⁶ שם

³⁷ רמב"ם מעשה הקרבנות פי"א ה"ח

³⁸ ואינו משלם דאין אדם לוקה ומשלם עיין תקנת עזרא מעילה פ"ב ה"ז ד"ה ויש (כה ע"ב)

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

ה. בכורים הנחה מעכבת בהן קרייה אין מעכבת בהן

כבר התבאר לעיל דף יז: שהביכורים³⁹ משיניחם המביאם בעזרה אצל המזבח כדינו, הותרו לכהן באכילה, ואע"פ שעדיין לא התורה עליהן שאין הקריאה מעכבת אכילתן⁴⁰ ומ"מ מצוה להמתין עד שיקרא⁴¹. אולם ההנחה מעכבת אכילתן שהרי שנה עליו הכתוב לעכב.

ו. כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה מעכבת בו

כבר התבאר במסכת ב"ב דף פא: אין⁴² היחיד⁴³ מביא מנחה בכלי אחד יותר מששים עשרון, ואם נדר יותר מששים מביא ששים בכלי אחד⁴⁴ והשאר בכלי שני, שאין יכולין להבלל כאחד אלא ששים.

³⁹ רמב"ם ביכורים הלכה ד

⁴⁰ מבואר בש"ס דמכות שם דדוקא אם ראוי לקריאה, ואם אין ראוי לקריאה הקריאה מעכבת, דכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת, וכל דאינו ראוי לבילה מעכבת. על כן ביכורים שהפרישן קודם החג והביאן אחר החג, כיון דאינם ראויים לקריאה ירקבו וכו', ובודאי לוקה כהן האוכל אותם לאחר הנחה. אך הרמב"ם פ"ד מביכורים ה"ג פוסק דמביא ואינו צריך לקרות, ע"ש בבס"פ משנה, אם כן הותרו תיכף מכל שכן משאר ביכורים דצריכי קריאה, ואלו אין צריכין כלל. ועיין במשנה למלך כאן פ"ג ה"ד שמוספק באלם דאינו ראוי לקריאה אם מעכב, ע"ש (מנחת חינוך תמט אות ו)

⁴¹ משמע מלשון רבנו שיכול להתודות גם אחר שנאכלו הביכורים ואף על פי שמצותן לפני ההנחה. דאך אמונה שם כב

⁴² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יז הלכה ו

⁴³ זה שכתב יחיד משום דציבור יש שמביאין יותר מששים עשרון, כמו ביום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת שיש לפי חשבון הקרבנות ס"א עשרון. כ"מ. ובהר המוריה כתב הא דכתב אין היחיד וכו' דאילו בצבור אין הצבור מביא מנחה כלל רק הקבועים כמו מנחת נסכים ומנחת העומר ושם יש שיעור כמה להביא משא"כ ביחיד אבל מרן כתב דאתי לאפוקי ציבור דציבור מביא ס"א עשרונות יעו"ש ותמוה הוא לענ"ד דהא התם אינם בכלי אחד וכמש"כ רבינו לקמן פ"י מהל' תמידין ומוספין ה"ד יעו"ש וכו"ה שם בש"ס אלא העיקר כמש"כ.

⁴⁴ ויראה לי דזה שנתבאר דעד ששים מביא בכלי אחד אין הכוונה שמחוייב להביא בכלי אחד, דזה אינו אלא כשפירש להביא בכלי אחד, אבל בסתמא נראה שיכול להביא בין בכלי אחד בין בשני כלים, ואפילו נדר להביא רק שני עשרונות אם לא פירש בכלי אחד או בשני כלים יכול לעשות כרצונו. ואף על גב דלפי הלשון משמע שצריך להביא בכלי אחד, מ"מ נלע"ד דאינו, והש"ס והרמב"ם קמ"ל דעד ששים יכול להביא בכלי אחד ולא יותר מששים אפילו כשפירש בכלי אחד מהטעם שנתבאר. ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן צו סעיף טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

אבל יתר על ששים אין נבללין, ואף על פי שאין הבלילה מעכבת⁴⁵, אמרו חכמים כל הראוי לבילה אין הבילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה הבילה מעכבת בו.

ז. ולקח הכהן השנא מידך לימד על הבכורים שטעונין תנופה ... מניח כהן ידיו תחת ידי בעלים ומניף

המביא את הבכורים קורא ועודהו הסל על כתיפו⁴⁶ (דברים כו פסוק ג) הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֶיךָ וגו', ומוריד הסל מעל כתיפו ואוחזו בשפתיו והכהן מניח ידו תחתיו⁴⁷ תחת הסל וי"א⁴⁸ הכהן אוחז למעלה בשפתותיו והבעלים אוחזין למטה ומניף מוליך ומביא מעלה ומוריד⁴⁹, וקורא (שם פסוק ה) אֲרָמִי אֲבִד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיִם וגו' עד שגומר כל הפרשה ומניחו בצד המזבח בקרן דרומית מערבית בדרומה של קרן וישתחוה בפישוט ידים ורגלים נגד ההיכל ויצא, וי"א⁵⁰ שצריך אז להניף עוד הפעם.

ומניין שהן טעונין תנופה שנאמר (שם פסוק ד) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר מִיָּדְךָ לְרַבּוֹת אֶת הַבְּכוֹרִים לַתְּנוּפָה. ותנופה אינה מעכבת⁵¹.

⁴⁵ כמבואר שם פרק יג הלכה יא

⁴⁶ נראה שהוא משום חיוב מצוה כדפירש"י בפ' בא (י"ב ל"ד) גבי משארותם על שכמם כדי לחבב את המצוה ואם קשה לו יחזיקנו בידו ואם ג"ז אינו יכול נראה דאינו מעכב רק שיתנגנו מידו ליד הכהן שנא' ולקח הכהן השנא מידך. דרך אמונה שם ע

⁴⁷ לא כמו בתנופת קדשים שכ' רבנו בפ"ט ממע"ק ה"ו שכהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף דכאן דילפי' מדכתיב ולקח הכהן השנא מידך כמש"כ רבנו בסמוך משמע שהבעלים אוחזין למעלה והכהן נוטלו מידו מלמטה ומה"ט כאן גם שותפין מניפין שניהן שאוחזין שניהן בשפתותיו למעלה ולא כמו בקדשים ששותפין אין מניפין. המקנה קדושין ל"ו ב' ד"ה מכנים

⁴⁸ גי' התו' בקדושין ל"ו ב' ד"ה מכנים ועיין מאירי מכות כאן הביא ב' דעות אחת דעת הרמב"ם ושנית דגם כאן כמו בקדשים שהכהן מניח ידו תחת יד הבעלים ושניהם תחת הכלי ומניפין ומשמע שמסכים לדעה זו אבל בסוכה מ"ז ב' משמע שמסכים לדעת רבנו וכ"ד רש"י ותוס' וריטב"א בסוכה שם כד' רבנו וכ"כ רש"י במנחות ס"א ב.

⁴⁹ כמש"כ רבנו בפ"ט ממע"ק ה"ז והתנופה היתה במזרח העזרה כמש"כ שם ה"ו:

⁵⁰ רש"י בפ' תבא וכן הביא הסמ"ג מ"ע ק"מ בשמו וכן פסק הריטב"א במכות י"ח ב' ד"ה ואיכא וכתב שם כן בשם סה"מ ודלא כרבנו ובעל הלכות שפסקו שא"צ אלא תנופה א' ע"ש:

⁵¹ תנופה ודאי אינה מעכבת דיליף משלמים (מנחות סא, א), ושם ג"כ אינו מעכב, וגם בנזיר דרב יליף עכובא בתנופה (נזיר מו, א), זה דוקא לר"א אבל לחכמים תנופה אינה מעכב' בנזיר, כמוש"כ רבינו פרק ח' הלכה ה' מהלכות נזירות, ורק קרבן דיליף דשמחה בקרבן היא (ירושלמי בכורים פ"ב ה"ב), סד"א כיון דשמחה מעכב',

הלכות הדף היומי

מסכת מכות

וכשם שטעונין תנופה כך טעונין קרבן שלמים [ושיר] שנאמר בהן (שם פסוק יא) וְשִׁמְחָתָּ בְּכֹל הַטּוֹב וּשְׂמַחַת בְּכֹל הַטּוֹב וּבְרַגְלִים אֹמֵר וּשְׂמַחַת בַּחֲגֵךְ מִה שְׂמַחַת הַחֵג בְּשִׁלְמִים אַף כֹּאן בְּשִׁלְמִים, ואין הקרבן מעכבת.

דמן החג ואילך מביא ואינו קורא (פסחים לו, ב) לפי שאינן בשמחה, הו"א דבלא קרבן אינו קורא, להכי קמ"ל דאין הקרבן מעכב כלל, וקורא בלא קרבן, ודו"ק. או"ש שם ובמכות י"ח ע"ב אמר דלר' יהודה דיליף הנחה לתנופה א"כ הנחה אינה מעכבת יעו"ש. והנראה בכונת הגמרא, דכיון דר' יהודה מפרש והניחו מלשון (שמות לב, לד) נחה העם על תנופה מעלה ומטה כו', א"כ אמאי אפקיה רחמנא בלשון הנחה, לומר דהנחה לא תיפוק ליה מכלל תנופה, וכמו דתנופות בכל התורה שירי מצוה הן ואינן מעכבות, כן הנחה אינה מעכבת בבכורים, וכמו כן מצינו בחגיגה י"א ע"א ובזבחים (ד, א) והקריבו זו קבלת הדם, ומדאפקיה רחמנא בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקי' מכלל קבלה לענין לשמה, וכיו"ב ממש הך דהכא, וזה ברור בס"ד. או"ש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

